

GEÇİM VE TUTUM

PROF. DR.
MELİH BAŞ

ismeba56@yandex.com

Dünya Kalite Günü (9/11) ve Ulus Kalitesi Endeksi

Birleşmiş Milletler 1990 yılında, kasmı ayının ikinci perşembesinin Dünya Kalite Günü (DKG) olmasını kararlaştırmıştı, kalitenin küresel çapta farkındalığının sağlanması için. 2017 için ana tema "Her gün liderliği." 2010 yılından bu yana ana temalar şöyleydi: Krizden çıkış; Mükemmelliğin peşinden; Kalite rekabetçi avantajın ortaya konulması; İşbirliğinin hesaba katılması; Birlikte bir kalite dünyası inşa edilmesi; Tatlı rüyalar; Operasyonel yönetişimin hesaba katılması.

Kaliteyi ulusal, kurumsal ve bireysel üç düzeyde ele almak olanaklıdır. Bu yazıda, ulusal düzeyde ele almaya çalışacağız. Acaba ulusların kaliteleri ölçülebilir mi? Bu soruya Henley and Partners şirketi yanıt aramış. Bu bağlamda Kochenov Ulus Kalite Endeksi (Kochenov Quality of National Index : QNI) geliştirmişler. Biz yazıda kısaca UKE diyelim. Çalışmayı tartışma gündemimize sunalım.

İLK SIRAYI ALMANYA ALDI

Kuruluş, UKE'nin dünya genelinde ulusların kalitesini sıralama anlamında nesnel ilk çalışma olduğunu savlıyor. Çalışmada sonuç puanı 0 ile 100 arasında belirleniyor. Bunun yüzde 40'ı ekonominin ölçөгі, insani gelişme, barış ve istikrar gibi içsel değişkenlerden, yüzde 60'ı ise vizesiz seyahat, yüksek bir formalite olmaksızın yurt dışında yerleşme ve çalışma gibi dışsal değişkenlerden ağırlıklanmayla belirleniyor. Bu değişkenlere dayalı olarak ölçülen puanlarla yapılan sıralama, o ulusta yeteneklerinizi ve işinizi geliştirme anlamında yasal bağlamda kalite düzeyini gösteriyor. UKE bir algı endeksi değil. Her ulusun bireylerine fırsat ve kısıtlarını ölçebilmek için nesnel kaynakların kullanıldığı bir çalışma olarak yürütülmüş. Veriler, Ekonomi ve Barış Enstitüsü, Uluslararası Hava Taşımacılık Birliği, Dünya Bankası gibi kuruluşlardan alınmış. Yerleşim ve yurttışlık planlama konusunda küresel lider olan Henley ve Ortakları adlı kuruluş (başta kuruluşun başkanı olan Dr. C.H. Kalin olmak üzere) bu çalışmayı. Prof. Dr. Dmitry Kochenov ile birlikte tasarlamış ve yapmışlar. Kochenov, bir anayasa hukuku profesörü ve Avrupa ve karşılaştırmalı yurttışlık hukuku çalışmalarda uzun dönemdir ilgi gösteriyor.

Bu yılki UKE çalışması 10 Ekim 2016 tarihi itibarıyla durumu en güncel verilerle göstermektedir. Örneğin insani gelişme değişkeni için veri en son Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Endeksi çalışmasından alınmıştır. UKE çalışmasında sıralama sonuçları 5 öbeğe bölünmüştür: İstisnai Yüksek Kalite (yüzde 75,00 ve üstü değer); Çok Yüksek Kalite (yüzde 50,00 - 74,99); Yüksek Kalite (yüzde 35,0 - 49,9); Orta Kalite (yüzde 20,0 - 34,9); Düşük Kalite (yüzde 19,9 ve altı).

UKE genel sıralama ilk sırayı 82,7 puanla Almanya almış. Türkiye 35,2 puanla yüksek kalite öbeğinin en altında orta kalite öbeğiyle sınırında yer alıyor. 0,2 puan farkla! Çizelgenin en sonunda Afganistan (14,6) yer alıyor. Kirni ülkelere yakınsak bakalım. Çok yüksek kalite: ABD (68,8), Japonya (56,7), AB (63,0), Brezilya (52,1). Yüksek kalite: Çin (40,3), Rusya Federasyonu (39,7). Orta kalite: Hindistan (29,4), Güney Afrika (33,0).

UKE DIŞSAL DEĞİŞKENLERE DAYALI SIRALAMA

Salt dışsal değişkenlere dayalı sıralamada 99,5 puanla Fransa ilk sırayı almış, genel sıralamada da ikinciymiş. Son sırada yine Afganistan (6,3 puan) yer almış. Türkiye'nin bu sıralamada 29,1 puan ile orta kalite öbeğine düşüğünü görüyoruz. Zaten genel sıralamada da ülkemiz yüksek kalitenin en altı sınır ülkesi olarak gözüküyordu.

SONUÇ: NEDEN BU ORTA YAZGISI?

Acaba orta gelir tuzağı 'Orhan Gencebay'gıl bir söylemle bize kaderimizin bir oyunu mu? 2014'teki ISO 12. Sanayi Kongresi'nde Türkiye'de Vasatlık ile Yüzleşme panelinde yüzleştik, sorun çözüldü mü yoksa katmerlendi mi acaba? Bu yazıyı yeni ortaçağ yapısı olarak adlandırılan günümüz sosyal patalojisine ait bir bulgu mu yoksa? Belki de bir burkubilim (yani kurgubilim) filmidir. Yoksa 'ortaya kanışık bi şey' yitme yitme mi böyle olduk? Bu kalite sorunsalındaki bit yeniğini Devlet Tiyatroları'nda sergilenen Bit Yeniği adlı oyunu izlesekanlar mıyız acaba?

